

24 ianuarie 1859: „Mica Unire”, primul pas spre România. Unirea Principatelor Române sub domnia lui Cuza.

MICA UNIRE din 24 ianuarie 1859- Unirea Principatelor Române: Ziua de 24 ianuarie a rămas în istoria românilor ca data la care s-a împlinit Unirea Principatelor Române, în anul 1859, la foarte scurt timp după numirea lui Alexandru Ioan Cuza ca domn al Moldovei și Țării Românești.

După mai mulți ani în care pașii spre îndeplinirea acestei dorințe au fost „mărunțiți” de atitudinea marilor puteri ale Europei, aceasta a devenit realitate, într-un context favorabil, care a dus, pe parcurs, la transformarea „României” de atunci într-un stat modern, aducând pentru prima dată câteva elemente occidentale în viața românilor.

Unirea Principatelor Române, cunoscută ca Mica Unire (Marea Unire fiind cea de la 1 Decembrie 1918, de la Alba Iulia), reprezintă unificarea vechilor principate, Moldova și Țara Românească, într-un Principat unit.

La mijlocul secolului al XIX-lea, soarta principatelor Moldovei și Țării Românești era în mâinile Rusiei și ale Imperiului Otoman, care se opuneau unirii lor.

Situația s-a schimbat în urma războiului Crimeii, dintre 1853 și 1856, când Rusia a fost învinsă de Marile Puteri, formate din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei, Imperiul Francez, Regatul Sardiniei și Imperiul Otoman.

Principatele române, din mâinile rușilor și turcilor, în ale marilor puteri europene

După război, în 1856, prin Tratatul de Pace de la Paris se iau decizii care privesc și principatele Moldovei și Țării Românești. De exemplu, Moldovei i se atașează trei județe din sudul Basarabiei, Cahul, Ismail și Bolgrad.

În contextul discuțiilor despre unirea celor două principate, în 1857 Marile Puteri acordă acestora dreptul organizării unui „referendum” (consultarea populației cu drept de vot) despre Unire.

În acest scop, se constituiau adunări Ad-hoc, în care se discutau alegerile pentru Divanurile Ad-hoc, care urmau să se pronunțe asupra organizării politice și sociale a țărilor române.

Falsificarea alegerilor, un obstacol pentru Unire

În Țara Românească, majoritatea membrilor din Divanul Ad-hoc au spus „Da” pentru Unire, însă în Moldova, situația a fost mai controversată. Aici, caimacanul (locoțitor la conducerea Moldovei), Nicolae Vogoride, sprijinit de Imperiul Otoman, care îi promitea domnia dacă Unirea nu se va realiza, a falsificat listele electorale de reprezentare în divanul Ad-hoc.

Șansa a făcut însă ca Vogoride să se destăinuie, prin scrisori, fratelui său din Constantinopol, iar corespondența a fost furată și publicată în presa europeană, la Bruxelles.

Descoperirea a iscat scandaluri atât printre români, cât mai ales la nivel european. Marile Puteri au rupt relația cu Imperiul Otoman, au solicitat întâlniri cu împăratul Franței, Napoleon, și regina Marii Britanii, Victoria, iar falsele alegeri au fost, astfel, anulate. În toamna anului 1857, în urma noilor alegeri, toți s-au pronunțat pentru Unirea Principatelor Moldovei și Țării Românești.

În 1858, Convenția de la Paris a stabilit mai multe prevederi referitoare la principatele

române, dintre care cea mai semnificativă a fost unirea parțială a principatelor Moldovei și Valahiei sub denumirea „Principatele Unite ale Moldovei și Valahiei”, care rămâneau sub suzeranitatea „Maiestății Sale Sultanul” și sub protecția Marilor Puteri. Unirea propusă aici s-a dovedit a fi mai degrabă una formală, cele două principate urmând să funcționeze separat în mare parte, ca până atunci, cu doar câteva puncte comune: o Comisie Centrală la Focșani, care reprezenta un fel de Parlament mai mic, Înalta Curte de Justiție și Casație și Armata. Capitalele rămâneau aceleași, la București și Iași, și se intenționa ca domnitorii să fie diferiți.

Problema Principatelor a fost pusă în cadrul Congresului de contele Walewski, ministrul de Externe al Franței.

Principale măsuri care au vizat Principatele au fost:

- **desființarea protectoratului rusesc și înlocuirea lui cu o garanție colectivă a Marilor Puteri.** Prin acest fapt s-a reușit eliminarea influenței rusești și asigurarea că trupele țariste nu vor mai putea străbate teritoriul Principatelor fără acordul puterilor garante. Astfel, era se stopată posibila înaintare a Rusiei în Balcani.
- **cedarea sud-estului Basarabiei Principatului Moldovei.** Această măsură a îndepărtat Rusia de gurile Dunării. libera circulație pe Dunăre sub atenta supraveghere a Comisiei Europene a Dunării. Scoaterea Dunării de sub influența rusească era o prioritate strategică pentru puterile din centrul Europei.
- **suzeranitatea otomană era menținută.** Fiind sub suzeranitate otomană, Principatele nu puteau avea propria politică externă, fapt ceea ce constituia o garanție în plus că cele două teritorii nu vor cădea sub sfera de influență rusească.
- **armata națională.** Măsura dădea Principatelor posibilitatea de a-și asigura ordinea internă.

În ceea ce privește Unirea Principatelor, opiniile Marilor Puteri au fost împărțite în funcție de interesele lor strategice de politică externă:

- **Franța.** Instrumentul din cadrul politicii externe franceze elaborată de Napoleon al III-lea avea la bază principiul naționalităților, care presupunea ca fiecare națiune să își decidă singură soarta. Acesta era doar un pretext dintr-un proiect mult mai amplu prin care împăratul francez a încercat pe tot parcursul domniei sale să refacă prestigiul țării sale după Congresul de la Viena din 1815 și să readucă Franța la statul de primă putere de pe continent. Se înțelege astfel de ce problema Principatelor a fost adusă în discuție tocmai de Franța. De asemenea, unirea Principatelor constituia un pretext în rivalitatea franco-habsburgică.
- **Rusia.** Fiind puterea învinsă, ea nu a avut un cuvânt de spus, însă nu era deranjată de o eventuală unire a Principatelor. Sardinia. Franța îi cere să aibă o atitudine pozitivă pentru a lovi în interesele habsburgice. Regatul Piemontului și a Sardiniei dorea la rândul său unificarea Italiei sub casa de Savoia. Era important pentru a lovi în Imperiul Habsburgic, deoarece Lombardia și Veneto se aflau sub stăpânirea sa.
- **Prusia.** Prusia dorea, de asemenea, să lezeze interesele habsburgice deoarece își dorea unificarea Germaniei în jurul ei sub casa de Hohenzollern și nu în jurul Austriei și casei de Habsburg.
- **Marea Britanie.** Deși inițial susține ideea unirii, în cele din urmă s-a opus deoarece Imperiul Otoman a garantat neutralitatea strâmtorilor (niciunui vas militar sub pavilion străin nu i se va permite străbaterea strâmtorilor), iar Marea Britaniei nu mai avea astfel nici un interes strategic.
- **Imperiul Otoman.** S-a împotrivit deoarece se putea constitui un precedent.
- **Imperiul Habsburgic** s-a opus pentru a leza interesele Franței.

În cele din urmă s-a decis ca Principatele să-și decidă singure soarta în cadrul unor divanuri ad-hoc.

Surpriza alegerilor domnitorilor din cele două principate

În anul următor, în data de 5/17 ianuarie 1859, au fost organizate alegeri la Iași, în Moldova, iar noul domnitor a fost desemnat Alexandru Ioan Cuza. Peste o săptămână, în 12/24 ianuarie 1859, au avut loc alegeri și la București, iar profitând de faptul că Marile Puteri nu specificau clar că principatele române nu pot fi conduse de același domnitor, și aici a fost ales tot Alexandru Ioan Cuza. Puse în fața faptului împlinit, Marile Puteri au avut brusc de a face cu două principate conduse de același domnitor.

Marele merit al lui Cuza a fost că a reușit să aducă recunoașterea internațională a Unirii Principatelor Române și, prin reformele sale din toate domeniile, a pus bazele statului român modern. Noua țară a început să se numească România abia după abdicarea lui Cuza, din anul 1866, când a fost redactată prima constituție.

În tot acest timp, în care două dintre principatele române au reușit să se unească, Transilvania se afla sub stăpânire austriacă, iar din 1867, sub dominație austro-ungară, până în 1918, când a avut loc Marea Unire de la Alba Iulia.

După 157 de ani de când s-au întâmplat toate acestea, ziua de 24 ianuarie ne va face din nou să retrăim, cel puțin la nivel de poveste, acești câțiva pași făcuți de strămoșii noștri pentru tot ce înseamnă astăzi România. Mulțumim istoricului Liviu Zgârciu de la Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia pentru disponibilitatea și răbdarea cu care ne-a povestit cum s-a petrecut evenimentul.